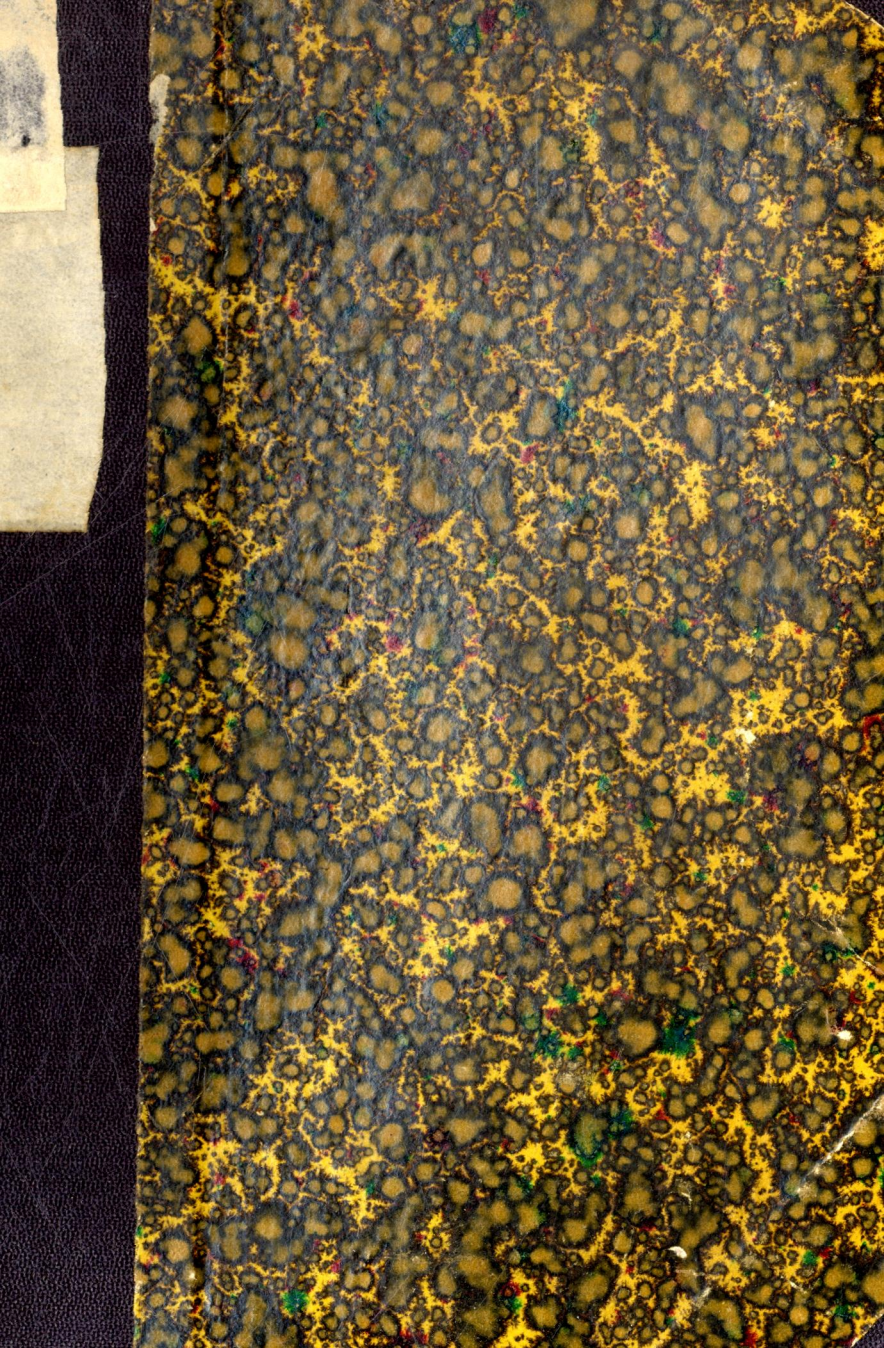

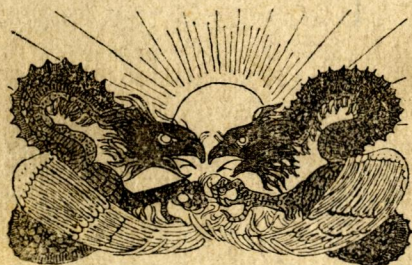

17012/16.

20 17012

ГРИЦЬКО ЧУПРИНКА

ОГНЕЦВІТ

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО „РАНОК“

РАДА (4 рік видання). Політична, економічна і літературна українська газета, виходить щодня, крім понеділків, як звичайні великі політичні газети. Власні кореспонденти в столицях і по всіх значніших місцях України. В Державній Думі і Державній Раді кореспондент власний. На рік 6 карб., на півроку 3 карб. 25 к. За границю: на рік 11 карб. Ціна окремого № 4 коп. Рокові передплатники за доплату 2 р. в 1909 р. одержать додаток: „Історія України-Русі“. М. Аркаса. Адреса: **КИВ**, Велика Підвальна ул., 6. Редактор *М. Павловський*. Видавець *Є. Чикаленко*.

Літературно-Науковий Вістник Рік видання XII. Український місяшник літератури, науки і громадського життя. Передплата на рік 8 руб., для незаможних 7 руб., можна і в розерочку. **КИВ**, Вел. Володимирська, 28. Видавець *М. Грушевський*. Редактор *С. Веселовський*.

СЕЛО Українська народня ілюстрована газета для селян і робітників. Ціна 2 р. 50 к. на рік. Посилають **КИВ**, Володимирська 28, „Книгарня Л. Н. Вістника“.

РІДНИЙ КРАЙ 4-й рік видання. Виходить в Києві, 4 рази на місяць, (48 чисел на рік) з ілюстраціями, під редакцією *О. Пчілки (О. Носач)*. Ціна „Рідного краю“, з пересилкою, на рік 4 р., на півроку 2 р., на 2 місяці 1 р.; Рідний край з ілюстрованим місячним **МОЛОДА УКРАЇНА** коштує на рік 5 р., на додатком півроку 2 р. 50 к., на 3 м. 1 р. 25 к. Молода Україна окреме від Рідного краю — 2 р., на рік, 1 р. на півроку. Адреса: **КИВ**, Мар.-Благовіщенська, 115. Всі ціни і для заграниці — однакові.

УКРАЇНСЬКА ХАТА Популярний ілюстрований щомісяшний літературно-науково-громадський і економічний журнал. Ціна на рік 3 руб., окремої книжки 25 к., з пересилкою 30 к. Адреса: **КИВ**, Бульв.-Кудрявська 36. Ред.-видавець *П. Богачський*.

ДІЛО Велика Щоденна Українська газета. Передплата в Росії на рік 18 карб., на 1/2 р. 9 карб. Австрія, Львів (Lemberg), Ринок 10.

ОГНЕЦВІТ

188-11-90

188-11-90

OK 10

ГРИЦЬКО ЧУПРИНКА

ОГНЕЦВІТ

8380

пр. 14-38
288

Львів. Бібліотека
УРСР
11012/16.

пролог ОЛЕКСИ КОВАЛЕНКА

пр. 108с. Тл. УССР 1965

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО „РАНОК“

Ш5(2-5)/5-65я14

9

Друкарня „Барського“
Київ Хрещатик 40
1 9 1 0

Львівська державна
наукова бібліотека
№ 5499

П Р О Л О Г.

, Іде—гуде Зелений Шум,
Зелений Шум, весняний шум!
Некрасов.

I

== „Огнецвіт“—це та квітка щастя, якої
шукають тисячі, мільйони людей з того
часу, як стоїть світ, як почалося життя,
як почалися страждання. ==

Шукають її в коханні. Але воно не дає
щастя: не захоплює душі на-довго, не за-
бірає її на-віки. Слідком за ним ідуть
ю р б о ю: розчарування, зрада, ревність, не-
нависть, прокльони і байдужість. ==

Шукають щастя в багатстві, в роско-
шах, в пануванні, в шанобах, в авантюрах,
але там і тіні його не буває. ==

Шукають його учені, мудреці і філософи, роздивляючись життя крізь мертву призму холодного міркування і аналізу, нанизуючи, мов намисто, на нитки своїх сістем—думки і почуття, але і од їх тікає щастя, бо воно не визнає ні сістем, ні шаблонів. =====

Шукають його мореплавці у морях і за морями. Шукають його царі і королі в коронах і порфірах, але... не знаходять.

Не знаходять його і хитрі дипломати, інтригани, політики, демагоги та верховоди, що нацьковують одну людність на другу, сусіда на сусіда, брата на брата, призводять їх до кровопролиття і до вбивства; ні ті, що проливають свою і чужу кров, та убивають себе і інших... =====

II

==Але оту квітку щастя, отой ,Огнец в іт'є' знаходять поети, діти душою і серцем.

Находять її в єднанні з природою, з блакиттю неба, з перебіжними, мінливими хмарами, далекими зорями; в шепоті, гомоні зеленого гаю, широкого хвилястого степу, в плюскоті тихої річки, в шумі бурхливого моря; в перегукуванні з людськими серцями, співучими пташками, пахучими квітками, горем і радощами світовими. ===

І отой таємний, чарівний ,Огнієцвіт⁶ дає силу розуміть, почувать і бачить те, чого раніше не розуміли, не почували і не бачили. Перед поетом одчиняються двері всього світу, одкриваються, одпечатуються людські душі; уява переносить його з одного краю світа на другий, і мир його наповнюють нові істоти, нові видіння, нові звуки. =====

Його слова—це заклинання, молитви, священнодійство. А священнодійствує він у Храмі, ім'я якому: Мистецтво (Іскуство).

Хто втопився борнею життя, хто хоче хоч раз упитись, почути роскіш захоплен-

ня красою і натхненням—ідіть у Храм,
ідіть в Оселю поета! Повторюйте його мо-
литви, заклинання, і ви почувєте, як у вас
одразу почнуть виростать крила, і ви за-
знаєте втіхи і щастя!=====

Поетова душа з усіма її звуками, з усі-
ма її почуттями і багатствами одверта для
всіх. =====

Поет, часто-густо, не маючи звичайного
притулку і, почувючи десь під тином,
голодний і обідраний, буває багатший од
банкірів, царів і королів, і дасть вам те,
чого не дадуть ні дуки, ні сильні сього
світу.=====

Сила і краса поезії в тому, що доки
вона в душі поетовій—вона інтимна, а як
виліється у співи, стає загальним, всесвіт-
нім здобутком. =====

Руйнуються, розпадаються царства, дер-
жави і руїни покривають будівничих і їх
имена; а слова поетови, слова пророчі, і
виявлені через їх чуття і краса—не вмі-

рають і пахощі їх не видихаються... І через тисячі літ сяють і бrenять, тако ж само, як і в перший день їх творіння.

Сістeми і учення мудреців і учених ми переживаєм, перетворюєм і одкидаємо геть, а Гомерова „Одісея“ та „Ліада“, Віргілієва „Енеїда“ і сьогодні такі ж свіжі, такі ж нові, як були десятки сот літ тому назад: їх не пережили, вони не здрібніли, а стали ще більшими, ще кристальнішими, ще за-пашнішими.

Так, пісні, що проспівало серце жидівського пастуха, пережило Жидівське царство, з його царями, вельможами і храмом, що будували тисячі людей і який коштував безліч грошей...

III.

== В Українській поезії, після безличного монотонного переспівування Шевченкових поезій, починається нова ера, з філософич-

по-етичним напрямком, в вільній, артистичній формі.=====

Настроїли вже на новий лад свої козби: Микола Вороний, О. Олесь, Петро Карманський, Василь Пачовський, Микола Філянський. А ось іде ще один поет: Грицько Чупринка, що влітає в вінок Української Музи свій „Огнецвіт“.=====

Олекса Коваленко.

МОЇЙ МАТЕРІ.

Мамо, голубко! в співі тремтячі
Ти при міні виливала нудьгу,—
Знай, що сама ж ти в груди дитячі
З серця на серце звалила вагу.

Чуєш ти, мамо, спів мій пекучий,
Хворого серця журливий мотив?—
Твій се тягучий стогін жагучий,
Горем та смутком пронизаний спів.

Слухай же, мамо!... Ліра ридає...
Краєтьсся серце... акорди біжать...
Це надо мною дух твій вітає,
Це твої співи і слівози гріжать.

Стогоном чайки, плеском ручаю,
Хлипом німого нічного плачу,
Реготом бурі, сміхом одчаю
Я твої співи скінчу.

ЗВУКИ.

Дзвенятъ, брентъ співучі струни
І буютъ в людях співчуття;
Живе в їх дух довічно юний,
Окраса вічного життя.

Тремтять, летять вабливі звуки,
А з ними радощі і сум,
І гніт душевної розпуки,
І ніжний усміх світлих дум.

Дріжатъ, біжатъ живі акорди
І настрій серцеві новий
Дає то поклик їхній гордий,
То жалъ минулий життєвий.

SIC TRANSIT...

Край гаю чорніє огин на поляні
Змарнілий, потрухлий, обрубаний пені;
Йому вже не шкодять вітри-урагани,
Йому вже байдуже, чи нічка, чи день.

Яке кому діло, що все те зомліло,
Чим ліс визначався в красі віковій?
Те листя, що ніжно шуміло, тремтіло,
Широкому полю здалося на гній.

Хіба подорожній в журливій уяві
Про велетня дуба згадає коли,
Про віти розкішні, рясні й кучеряві,
Що в пишнім убранні шуміли й жили.

Та явір похилий з жалем невимовним
Товариша дуба тоді спомб'яне,
Як вітер летючий, погрозами повний,
Зловіщими хмарами тіні нажене.

СЕРЦЕМ ОБРАНІИ.

Серцю тяжко,
Серцю гірко...
Де ж ти, пташко,
Де ж ти, зірко,
Гей лети, лети сюди!

Палом-жаром,
Жартом-сміхом,
Ніжним чаром—
Співом тихим
Чорну тугу розведи!

Де ти, любко,
Де ти, мила,
Де голубко
Сизокрила?—

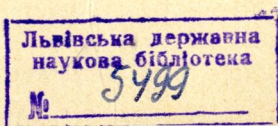
Прилітай, як Фея мрій:

Подарунком
Ніжним, пишним—
Поцілунком
Вічно-втішним

Холод серця розогрій.

ДО МІСЯЦЯ.

Виглянь, вийди,
Срібновидий
Місяченьку!
Загорися,
Підберися
Височенько.
На дорogi,
На облоги,
На поляни
Кинь ласкавий
Блиск яскравий,
Світ срібляний.

Глянѣ в садочок,
Мій куточок
Беззахистний.

І з-за хмари
Моїй парі
В очі блисни.

Хай коханням,
Спочуванням
Грають очі.

Хай їй сниться,
Що здійсниться
Сон дівочий.

НА СВІТАННІ.

Степ. Спадає, мов полуга,
Ночі тьмяная китайка.
Над квітками білогруда
Плаче чайка.

Світ!.. В повітрі ллється легко
Жайворонків спів натхненний.
Сяє, сходить десь далеко
Шар огнений.

ГЛЯНЬ ЙІ В ОЧІ!..

Глянѣ йї в очі!—Пишні вїї,
Мов озера, обгорнули,
Де блищатѣ живі надїї,
Де страждання потонули.

Глянѣ йї в очі!—Наче в морі,
В широтах багатководних,
Огонѣки-небесні зорі
Загорїлися в безоднях.

Глянѣ йї в очі!—Таємнича
Згага щастя, згага волі
В їх розлита і обличча
Сяє в дивнім ореолі.

То красою в дивні очі
Провелися паралелі
І холодної півночі,
І південної пустелі.

ЯЛИНА.

Віє вітер по долині,
Верх колише на ялині,
Шепче казку-таємницю
Про калину чарівницю;

Як калина червоніє,
Коли теплий вітер віє,
І яка вона недужа,
Коли віє злісна стужа.

На годину, на хвилину
Сум повіяв на ялину,—
Чом вона така байдужа,
Чом їй рівні пал і стужа?..

* *
*

Тонкостеблі василечки,
І любисток, і шевлію
Коло хатнього крилечка
До схід сонця я посію;

А щоб дихали в кімнату
Ніжні пахощі в віконце,
Я посію руту-м'яту,
Як за гори зайде сонце.

Чари викличуть кохання
І любисток, і шевлія
Приворотом спочування,
Як серденько обомліє.

Ну, а м'ята? Бережу я
Для сумного свята м'яту...
Не скажу я, не скажу я,
Хто вквітчає нею хату.

Не скажу я ні словечка
Про сумную ту годину,
Коли м'ята й василечки
Заквітчають... домовину.

ВОРОГОВІ.

Друже мій—вороже! стати до бою
Всіх нас примушують поклики честі.
Будем же чесно й одверто з тобою
Прапори нести.

Будем вживати ми засоби чисті,
Щоб поважали нас люди побочні...
Горді й одважні на кожному місці
Всі непорочні.

ЛІРНИКИ.

Олексі

На пекучім тротуарі,
В нерозлучній вірній парі,

Похилились,
Зажурились
Два старці.
Два співці.

Кожен з лірою в руці.
Тільки ж більше не голосять,
Не голосять і не просять,
Гимнів в небо не возносять,
Бо почули в шумі, в гамі,
Що не має натовп тям

До натхненних лір співучих,
До нугбги сердець горючих.

Що не знає
Поривання,
Що не має
Спочування

Цей байдужий натовп туш,
Натовп постатів без душ.

Більш не просять,
Не голосять,
Гимнів небу не возносять,
Похилившись сумно в парі,
На пекучім тротуарі.

ВІНКИ.

В нічку беззоряну
Ниву неорану
Дощик полив.

Там, замісць житечка,
В теплеє лімечко
Терен зацвів.

Щирим новаторам,
Щастя фундаторам
Будуть вінки:

Пітвми глибокої,
Нічки безокої
Вбють їх синки.

ТРОЯНДА.

Ніч спілющою рососою
Над трояндою-красою
Сипле каплі-діаманти,
Та, мов щастя давні згадки,
Сумно падає на грядки
Листя з блідої троянди.

Де ж ті пишнії узорі,
Ніжні твори Феї-Флорі?
Зникли, зблідли квіти ранні,

Що пишались, утішались,
Ароматом розливались
В надзвичайному убранні;

Вниз голівки свої пишні
Нахилили квіти ніжні
Нерозважні, безпривітні

І, мов щастя давні згадки,
Сумно падають на грядки
Їх листочки оксамитні.

ВЕЧІРНІ ЗВУКИ.

Наче сонні, тиходзвонні,
Безнадійно похоронні
З вітромносять ся пісні;

В їх злилися давні болі
Спомин щастя, спомин волі
І прокльони голосні.

Тихий сон стуляє вії,
Розігнавши давні мрії
І втопивши їх в журбі.

В сонній млості тонуть звуки,
Никнуть думи, тихнуть муки,
Гасне спомин боротьби.

ПАДУЧІ ЗОРІ.

Глянь, голубко, як на небі
Ясні зорі миготять,
Глянь, як інші з їх доголу,
Наче вигнанки, летять.

То вони з висот небесних,
З величезної сім'ї
Загорілись теплим блиском
До холодної землі.

І за те, що німьму ночі
Різав блиск їх золотий,
Сили холодно-байдужі
Їх зопхнули з висоти.

Все ж з холодного пишання
Зорі блиснули у млі
Знаком теплого єднання
До безщасної землі.

М О Р Е.

Бушує, б'ється в берег море!
В незнаних органах чуття
Воно живе, воно говоре
Про вічний рух свого життя.

Бурхливі хвилі в піні білій,
Переливаючись, летять
І в неземній красі і силі
Під блиском сонця миготять.

Пливуть, зникають, а намогць
Їх безліч з далечі біжить,
Немов земную нерухомість
Вони бажають зворушити.

Бушують хвилі і клекочуть,
Як проти зграї ворогів,
Неначе вирватися хочуть
З міцних обіймів берегів.

ОГНЕЦВІТ.

(В ніч під Купала).

Я гадаю, чи не вдасться
В темну нічку під Купала
Здибати в лісі квітку щастя,
Що надовго десь пропала.

В зімових оранжереях
І в степах квітчастих влітку,
І в колючках, і в пиреях
Я давно шукав ту квітку.

На воді й на суходолі
Я об ній невпинно мріяв...
Та квіток людської долі
Бог по вітру не розвіяв.

Їх нема в вінках весільних
Ї в гірляндах погребальних,
Бо вони з-за дум свавільних
Не ростуть в місцях загальних.

Щоб не мірялася доля
Тільки справами людськими,
Їх не сіє Вічна Воля
Разом з травами пустими.

Під Купала ж кожним літом
Опівнічної години
Сяє в лісі Огнецвітлом
Тая квітка край долини.

Я піду, узнаю щастя,
Незплямоване журбою...
Гей, чи вдасться, чи не вдасться,
Квітко, здибатись з тобою?

ДО ПОЕТА.

Ти, поете, з давніх пір
Сам собою тільки втішений,
Бо з тобою цілий мир,
Мир майбутній і колишній...

В сяйві сонця, в сяйві зір
Єсть до тебе промінь пишний!
Як то можна? Ти — один?!.
Ти живеш в довічних дивах,

Як природи щирий син,
І в приливах і в одливах...
І гудеш, як дивний дзвін,
Про природу в ніжних співах.

Ти співаєш небесам
Гімни в тонах стоголосих
І блищиш, як небо, сам
І в морях і в дрібних росах...

ДУМА ОСІННЯ.

Не вітром свавільним, радісно-буїним,
Не оживляючим шумом,—
Осінь повіяла духом отруйним,
Осінь повіяла сумом.

Сумно побігли малюнки природні,
Твори натхненної флори.
В добу осінню серцю скорботні
Ніжних красот первотвори.

Тяжко на серці і в погляді темно;
Розум життя перевіряє,—
Знає, нам весна віщувала даремно,
Що краса не вмірає.

Розум холодний під флбором туману
Истину всю обнімає:
Наше відродження—втішна омана
Нас вже частини немає.

МЕРТВІ КВІТИ.

Квітоньки ніжні лягли під косою;
Над свіжим покосом
Плакала, капала нічка росою
В жалю безголосім.

Плакали хмари. Вітри непрошені
Над ними ридали.
Вкупі лежали квітоньки скошені
Сумними рядами.

Сумно пестила їх нічка осіння,
А з ясного неба
Квітонькам мертвим палкого проміння
Було вже не треба.

Також попалені квітоньки-мрії
Жагучим самумом
Глибоко в серці лежатъ без надії,
Втішаючись сумом.

ЧАРИ НОЧІ.

Лийтеся, спомини, в душу зомлілу,
Щастям навіки забуту...
В ніч таку місяшну, в ніч таку білу
Вперше пила я отруту.

Вперше захоплена чаром могутнім,
В серці почула я силу,
Вперше замаріла щастям майбутнім
В ніч таку зоряну, білу.

Викличте ж, спомини, давні, вабливі
Юного щастя примари,
Чари отруєні, чари зрадливі,
Тільки ж найкращії чари.

Хай воскресу я хоч мить перебіжну
З срібної білої ночі!
Все ж я сховала в ту ніченвку ніжну,
Всі свої мрії дівочі!...

Знов мене давньому щастю в обійми
Кидає споминів сила.
Нічко! Так на ж мою душеньку вийми,
Ту, що колись отруїла.

М Р І Я.

Я покину, я покину
Дум юрбу бентежну
І полину, і полину
В височинь безмежну.

Там у хмарах, там у хмарах
Зникну я й ростану
І в небесних світлих чарах
Ясним духом стану.

Люди хитрі, люди хитрі
Там мене не стрінуть,
Бо в повітрі, бо в повітрі
Їх тіла загинуть.

Там в ефірі, там в ефірі
Їм життя немає...
В цьому мирі, в цьому мирі
Їх кінець чекає.

КЛАДОВИЩЕ.

I.

Я стою на кладовищі.
Вечір. Сонце нижче й нижче.

Золотить горби й хрести
Блиск останнього проміння,
Наче хоче провести
Світ в довічне царство тління.
Смутокм знівечених сил
Чуле серце обгорнулось,
Мов з осунутих могил
Давнє горе повернулось.

Вечір. Сонце нижче й нижче.
Жахом віє з кладовища.

II.

Десь далеко на селі
Залунали ніжні співи
І повітря в сонній млі
Понесло живі мотиви.

Там живуть такі, як я,
Там не знають смутку й жаху,
Там кипить в борні життя,
Повне вільного розмаху!
Гей, туди!.. А об мерцях
Ми не будем сумувати,
Поки єсть огонь в серцях,
Будем жити і співати!

Вечір. Співи ближче й ближче.
Зникло в німбі кладовище.

ТЮРЕМНИЙ СПОМІН.

Наче сонцем роздатовані,
Що минало нашу тінь,
В вікна міцно загратовані
Ми дивились в далечінь.

Там у фарбах розмалбованих
Грала райдуга—дуга,
Нас же в стіни замуrowаних
Так давила всіх нудьга!

.
.
.
.

В небі, військом дужих співників,
Пролітали журавлі,
І до нас, сумних невілбників,
Слали поклик до землі.

СМУТОК НОЧІ.

I.

Здається, я крикну з душевного болю
І сон опівнічний навколо збуджу!..
Охоплений міцно нудьгою-журбою,
Один по кімнаті хожу я, й хожу.

Я більше не маю душевної змоги
Терпіти страждання отут в самоті,
Та нізвідкіль ждати міні запомоги
І нікого звати в нічній темноті.

II.

Я боюся серед ночі
Нерозгадних таємниць,
Що стуляють людям очі,
Омертвляючи їх ніць.

Темно, тихо і тужливо...
Тиші ж я не збережу!
Ще хвилина—і жахливо
Ніч я криком розбуджу!..

ІВАСЕВИ МРІЇ.

Як весною тепла ласка
Гнала геть зімові сні,
Івасеві чулась казка
В тихім шелесті весни.

Вітерець легенько віяв,
Чулись крики птичих зграй,
А Івась сидів і мріяв
Про південний теплий край.

Де цвітуть чудові рожі,
Де нема ні зім, ні хмар,
А одна на другу схожі,
Ходять весни, повні чар.

Ходять весни, ходять літа,
І під сонцем і теплом
Вся природа оповита
Вік невб'янучим вінком.

І голівоньку на руки
Положив Івась в півсні,
І ловив чудові звуки,
Обіцянки голосні;

Обіцянки подарунків
Вічно-юної весни.
І здійснення тих малюнків,
Що давали тільки сни.

Щоб і тут садки вишневі
Зацвіли, як дивний рай...
Пишні мрії Івасеві
Обгортали..... бідний край.

ПІСНЯ ЛЕБЕДИНА.

Друже мій! в годину ранню
Серцем чулим я замер...
Слухай пісню ж сю останню,
Що співаю я тепер.

Лине пісня в журних тонах,
Звук за звуком навздогін...
Так гуде на похоронах
На прощанні передзвін.

Так жагуче плаче мати,
Висловляючи одчай,
Коли з хати труп дитяти
Виряжає в вічний край.

Так буває в ту годину,
Як повіє смертний жах—
Дивну пісню лебедину
Носить вітер в комишах.

З гострим болем я співаю,
І в душевній глибині
Я навіки вже ховаю
Давні мрії і пісні;

Бо моя душевна грама
Знайде вічне забуття
Лиш тоді, як темна яма
Прийме труп мій ог життя...

Замість сили, замість віри
В грудях тілвки сум лежить...
Друже милий, друже щирій,
Так немає змоги жити!

Ясні зорі шлють докори
За безрадісність міні...
Тихо! в нітвмі непрозорій
Я скінчив свої пісні.

ГЕЙ, НА ВЕСЛА!

Гей, на весла, щоб понесла
Буря човен на простір,
Де свавільний вітер вільний
Гонить хвилі вдовж і вшир!

Там на морі, на просторі,
Розігнавши млявий сон,
Виллем муки наші в звуки
Буйним вітрам в унісон.

Там на волі, на роздолі,
Де здіймаються горби,
Всю отруту нашу люту
Виллем в море без журби.

Виллєм в море наше горе,
Нашу млявістѣ, нашу лінѣ.
Гей, на весла, щоб понесла
Буря човен на глибінѣ!

Ми полинем соколиним
Вільним лботом з берегів,
Розграпуєм, загарпуєм
Нашу міцѣ для ворогів.

ПІД СНІГОМ.

Віє метелиця,
Крутитьсья мелеться,
Котитьсья полем у млі;
Килимом-хутрою падає, стелетьсья
Сніг по замерзлій землі...

Квіти торішнії
Зернятка ніжнії
Сипали там в осени...
То ж їх заховують килими сніжнії,
Щоб не померзли вони.

Льодолом.

Без упину, без втоми
В бурі, в гromі,
В льодоломі,
З-під зімової кори
Міцно вирвавсь Дніпр старий!
Крига кригу
Серед бігу
Ламле, кришиться в купи снігу,
В гори льоду!.. Дніпр реве,—
То він бореться й живе.
Царство сонне
Тане, тоне,
Бо прийшла весна...
Хто ж могутній забороне
Встати й нам од сна?

ОСТАННЯ МИТЬ.

Ні! до смертної хвилини
Люд жахливий не привикне,—
Перед нею і орлиний
Погляд смілий враз поникне.

Хто ж одкине жах могилбний
За дль вищого познання,
Той свій ясний дух всесильний
Дотримає до сконання.

І з'ясує мить остання
Мрію ту необхідну,
Що прийдешне сконання—
Вступ на межу перехідну.

Чом же люди так боятьсья
Перехідної шаблени
І жахливо боронятьсья
Од останньої хвилини?

СМЕРЕКИ.

Хр—і А—й.

В небосхил задивившись далекий,
Де задумливо зорі горять,
Дві високі гілбчасті смереки
Край заснулого саду стоять.

Місяць міні од їх одбиває,
Осрібляючи віти рясні,—
Пітвма ж тільки внизу покриває
Ті кущі, що схиляютьсѣ в сні.

І бузок, і пахущі троянди
Похилили верхівбѣ на гіл,
Але горді смереки-гіганти
Простяглися гіллям в небосхил,

Мов ховають жагу таємничу,
Коли спить безпробудно весь мир,
В боротьбі з непрозорою ніччю
Досягтися до сяєва зір...

Але ж ранком, як сонце пестливо
Оживляє рослини навкруг,
Вони дивляться гордо-зважливо
На квітки, на садок і на луг.

І хоч цвіту не мають смереки,
Та не хилять верхів'я на гіл,
А в морози пекучі і в спеки
Простягають гілля в небосхил.

БАТЬКОВІ.

Батьку, постій! Головою понурою
Ти ще тепер не кивай,
Знай—лихолітньою грізною бурею
Я ще не стомлений в-край.

Хто не боровся з лихою годиною,
Щастя не знав в боротьбі,
Хай похоронної, хай лебединої
Пісні співає собі.

В мене ж не згасла ще сила могутня,
Хочу боротись ще, хочу я жити!
Кличе і жде мене доля славетня,
Хто ж мене має спинити?

Може, й мене ще з лихою отрутою
Щастя розбавлене жде,
Все ж таки знай, що з неправдою лютою
Син твій боротись іде!

Батьку! як дуб віковий над долиною
В грізную буряну ніч, не хились,—
Може, хоч мрією, часом, хвилиною
Будем щасливі колись!..

СМІХ НОЧІ.

Зорі в небі темносинім
Променисто миготять;
Тихо тіні на долині
Колихаються, тремтять...

Сон, як матеріна ласка,
Обхопив бенкетний мир
І нічна чудова казка
Розлилася в сяйві зір.

Мир спокійний, мир заснулий,
Геній Ночі береже...
Де ж він тихий, де він чулий
Нашу долю стереже?

Де, в яких надземних хмарах
Він сховав її ключі,
І чого ми в світлих чарах
Тихо ходим плачучи?...

Місяць блиском ніжно-мрійним
Золотить твою косу
І на личку безнадійнім
Робить яхонтом слізову.

Робить яхонтом огнистим
Квінт-есенцію страждань,
Та не збудить променистим
Блиском давніх почувань.

То нас труїть, то нас давить
Смуток давніх юних снів...
Хай же нічка їм одправить
Спомин усміхом огнів.

Місяць промінем огнисто
Золотить твою косу,
І на личку фантастично
Робить яхонтом слізову.

БАЙДА.

(Історична поема)

I.

До великої покари,
На розпутьті при дорозі,
Судять Байду яничари
В Золотім Галацькім Розі.

Суд скінчився.—Хлопці, гайда—
Мовив сам Султан турецький:
Люту смерть хай прийме Байда,
Князь-отаман Витневецький.

Тай скатуйте розбишаку,
Щоб почула і забула
Україна з переляку
І дорогу до Стамбула.

Хай почує вся отара
Гайдамаків запоріжських,
Що чекає й їх та кара
На плацах золоторіжських!

«Смерть йому!»—кати гукнули.
Змовчав Байда перед горем,
Тільки искри промайнули
В грізнім погляді суворім...

Тут взяли його наскоком
Яничари злісні й грізні
Й почепили правим боком
Та на гак товстий залізний.

II.

Гей, не гнись, могутня спино,
Не зломись, моє ребро!—
Ти прощай, прощай, Вкраїно,
Ти прощай, старий Дніпро!

Хай же турок не вчуває,
Як терплю я муки й глум...
І старий козак співає,
Розганяє білб і сум,

Огдає він Богу дяку,
Що досяг цього вінця,
Що не знав ніколи ляку
За Вкраїну до кінця.

До його тум кат нагнувся,
Щоб надати білбше мук,
Байда хутко стріпонувся
І вхопив од турка лук,

І тремтячими руками
У Султана навдалу
По-над злісними катами
Він пустив свою стрілу.

Та пропав загармо замах,
Бо в очах маріла мла
І в руках в крілавих плямах
Поковзнулася стріла!..

Через три дні він скінчився,
Як дійшов до серця крюк,
Та терплячим залишився
Аж до смерти серед мук.

А як турки прибїрали
В яму з крюку мертвяка,
В ту сторінку позирали,
Що вродила козака.

СЛІЗНИЙ ЖАРТ.

Єсть безверхая хатина,
Єсть полатана свитина,
Кім та цуцик-вся сімбля!..
Отакий то сиротина,
Отакий хазяїн я.

Тут колись в своїй хатині
Я співав пісні дружині,
Забавляв своїх дітей...
Все те щастя в домовині,
А маєтки всі в людей.

Збивсь тоді я з пантелику,—
Так вже й житиму до віку,
Наче дерево старе...
Хто ж мене, стару притику
Хоч на лаву прибере?

В Г А Ю.

«Той—мудрець, чії завжди свободнії
Над землею вітають думки,
Для кого шишуть камні холоднії,
З ким говорять квітки і струмки».

Б о г л е р.

I.

— Гей, гаю зелений,
Чи є в твоїй пущі живий чоловік?
Озвись хто на поклик мій гучно-шалений,
Подай відповідний багворий свій крик.
Чи тільки один я самотно блукаю
Між сосен високих і пишних дубів,
Тоді як од людського гвалту тікаю,
Од пуг і кайданів покірних рабів!

Як дуже обридне сумне нарікання
Моїх обезсилених темних братів,
І праця селян, і довічне страждання,
І торг невсипущих гучних городів.
То тиша й самотність зеленого гаю
Миліші міні од шумливого краю.

II.

Як тільки промовив я там на узліссі
Свій поклик до гаю, зітхнувши грудьми,
Мій голос далеко луною пронісся
В гаю таємничім, не вчутий людьми.
Неначе той голос з шумливого місця
Разливо прилинув з гучної юрби
І вмер, здивувавши і квіти, і листя,
І сосни високі, і пишні дуби.
Неначе в яким зачарованім крузі,
В таємнім мешканні незнаних творінь,
Все знову затихло навколо, як в усі,
І все обгорнула довічнтя мінь.
З природою в тиші такій таємничій
Зливається розум і дух чоловічий.

III.

Нас вабитъ до себе природа велична
Як мати своїх нерозумних дітей,
Та тільки не швидко краса її вічна
Захопить бентежних, шумливих людей,
Бо, сліпо нещасні і сліпо щасливі,
Вони ще не можуть краси зрозуміти,
Для їх приємніші місця полохливі,
Де пеклом життя їх кипить і шумить,
Щасливі ж, природо, ті вільні мешканці,
Що тільки знаходять розвагу в тобі:
Вони твої діти, щасливі обранці,
Ти мати їм в щасті і мати в журбі;—
І гимн тобі вільний од віку й до віка
Не стихне ніколи в устах чоловіка.

СВІЧКА.

Тремтіла свічка, палала свічка,
В труні сосновій лежала мати;
Яксь байдужа, чужа черничка
Читала сумно святі кантати.

Маленькі діти, брат і сестричка,
В куточку грались, немов на святі...
Тремтіла свічка, палала свічка
І сумно, сумно було у хаті.

Коса смертельна, довічна нічка
Сніткала матір в безмежнім горі...
Тремтіла свічка, палала свічка,
А день чудовий стояв на дворі.

І сонцевого палкого личка
Ні одна хмарка не затуляла.
Тремтіла свічка, палала свічка
І в сяйві мати смертельно спала.

В вінку шовкова вилась травичка
І одтіняла рожеві квіти.
Тремтіла свічка, палала свічка,
З кутка на матір дивились діти.

Де ж та розгадка, хоч невеличка,
Де розуміння життя і смерти?
Тремтіла свічка, палала свічка,
Як символ смерти, не всім одвертий.

П О Е Т.

Хоч нема в мене й шага,
Так за те я завжди вільний!
Я за гроші не слуга,
Бо до їх я не прихильний.

Хоч нема в мене рідні,
Так рідня ж міні природа,
Сестри єсть в мене огні—
Щира Муза та Свобода.

В бурі маю матір я,
Степ квітчастий—то мій батко,
Пісня вільная моя—
Найулюблене дитятко.

Я щасливий і один,
Сам з собою в добрій згоді,—
Я природи щирий син,
В ній я дома і в господі.

ЗГАДКА.

Чарівнице моя!
Як згадаєш мене
Ти на милій, веселій отчині,
Знай, що згадка твоя
Всю нудьгу прожене,
Ту, що давить мене на чужині.
Єсть в серденьку в мене
Одповідна струна.
Та, що скута з обличчам вабливим;
Знай—при згадці здрігне
Так оградно вона,
Що на мить я зроблюся щасливим.

Ти далеко сама
На Вкраїні моїй,
Але, вір, цьому щирому слову,—
Хоч тебе тут нема,
В серці образ є твій—
З ним веду я таємну розмову.

ДВІ ДОБИ.

I.

Тихо впала ніч-сновія.
Вся природа спить.
Я і ти! Серденько мліє.
О, щаслива мить!
Я і ти! Серденька ргні
Об'юся, як одно;
В їх акорди відповідні
В глибинах чути.

II.

Дійсність-казка промайнула
Дивним чаром сна,
Душу міцно обгорнула
Туга навісна.
Я в самотності немилій
Нию од жалю,
Давній мрії легкокрилій
Спів проклінний шлю...

МОЯ КОБЗА.

Ти чуєш, як жалібно кобза гуде,
Аж стогін з грудей вириває,—
І в голову думка невтішна іде,
І мрію веселу вбиває.

Здається не кобза, а мати сама
Над рідними дітвми ригає,
На втіху ж неначе й надії нема,
Недолі душа виглядає.

А чуєш, як знов вона гучно брентить,
Як радісно, весело грає?—
То в ній буровісник сварливо кричить,
То в ній соловейко співає.

Знов бачиш і віриш, що все пролетить,
Що ти перебореш неволю;
Знов полум'я волі так близько мигтнить
І тішишся сам ти собою.

З-ЗА ГРАТ.

Я в тюрмі, мої ж думи свободнії
Разом з хмарами в далеч ідуть,
Де пороги та скелі холоднії
Таємничу розмову ведуть;

Де гула наша слава колишня,
Де крові розливались струмки,
Там зупинить убогая й пишна
Україна тюремні думки.

Над людьми й над німими отарами,
Розстилаючись чорним плащем,
Раптом з вілбними літніми хмарами
Упадуть вони ливнем-дощем

.
.
.
.

ПРАЦЯ ПОЕТА.

З піснею, з казкою, з словом, з молитвою,
З рідною мовою—гострою бритвою
Муза явилась моя.

Струни сергечною кров'ю окроплені,
Вільним жаганням акорди охоплені
З нею несем ми в життя.

Гнівом та сумом родина повитая,
Кров'ю народня нива политая—
Нашої праці простір.

Що там не буде,—співатимем, гратимем,
Щиро на рідній землі працюватимем
Вздовж і навколо, і вишир!..

ПЕРЕД ОБРАЗОМ ХРИСТА.

(Христі О. Алчевській)

Як тихо в кімнаті!
В завітчаній шаті
На темній іконі
В кривавій короні
Христос головою поник.

Неначе нудьгує,
Що мучивсь він все,
Що зникло все праве,
І свято криваве
Справляє й тепер чоловік.

Зворушує згадки
Огонь од лампадки,
Що світять тут люди,
Про хвакел Іуди
В густім Гефсіманськім саду.

Бо й досі ще люди
Страдальців повсюди
Шукають завзято
На дикее свято
В догідність людському суду.

* * *

Чоловіче! хоч би жмінька
Щастя раз тобі упала.
Лиха ж, хай йому ковінька,
Й без прохання єсть чимало!

Та щоб щастя не такого,
Як бажають кволі люди,
А жагучого, палкого,
Щоб наповнило нам груди!

Гей, хоч мить, одну хвилину
Та пожити би, як захочеш,
А не так - наполовину,
Наче ждеш чого і сочиш!...

ЗАБЛУДЛИЙ ОГОНЬ.

(М. І. Степанову)

То повіє, то ущухне
Буйний вітер на роздолі...
Глянь,—мигне, та й знов потухне
Огоньок заблудлий в полі.

Глянь,—дріжми́ть,

Біжи́ть,

Палає,

В далеч промінь посилає,

Миго́ти́ть,

Лети́ть,

Як дух!...

Глянь,—потух!

То повіє, то ущухне
Буйний вітер на роздолі...
Глянь,—мигне, та й знов потухне
Геній Духа в чистім полі.

ЗВУКИ НЕБЕСНІ.

Тиховійно-релігійна
Ллеться пісня херувима,
Ніжномрійна, мелбодійна...
Рітм і рима... Ритм і рима...

Тон за тоном, звон за звоном
Звуки сиплютьсѣ огненні,—
То на небі перед Троном
Грають янголи натхненні

Звон за звоном, тон за тоном,
Перезвоном,
Перегоном
Звуки сиплютьсѣ на низ
Всіх вітають,
Западають
В ніжні душі скрізь.

ГИБЕЛЬ МРІЙ.

Годі страждання! Кращії мрії
Я розбиваю на дрібні скалки!
Гибелі їхній потай радіє
Дух непокірний, палкий.

Все ж не даремно їх породила
Східного неба принадна краса,
В цвіті не марно ніжно кропила
Їх передсвітня роса.

Мрії юнацькі гордого духа
Сміло затримали вілбний свій льот
Там, де торкнулась смертна розруха
Вищих духовних красот.

Мрії юнацькі! ви не здійснились
В колі рабами зазначених меж,—
Тим ви й прекрасні, що спопелились
В полум'ї власних пожеж.

ОСІННІЙ ДОЩ.

Усміх пославши в останнім промінні,
Згинуло радісне літо;
Дощик уїгливий, дощик осінній
Сієтбся, наче кріз сито.

Сонце не вийде, не виглянутб зорі,
Мов поховалисб в будівлі;
Сієтбся, сиплетбся дощик на дворі,
Падає, капає з крівлі.

Сиплетбся дощик, як з прірви-безодні;
Стелютбся сиві тумани,
Сумно схилилисб дерева холодні,
Мокнутб діброви й поляни.

Вгору туман піднімаєтбся срібний,
Хмарками-смушками вбєтбся;
Дощик осінній, уїгливий, грібний
Падає, сиплетбся, ллетбся.

* *
*

Наче з неба впавши стеля,
Землю вкрила;
Спитъ пустеля, спитъ пустеля
Сніжна, біла.

Діти ніжної фауни
В сні мертвіють;
Скрізь буруни, скрізь буруни
Смертю віють.

Віють подихом буруни
В малі північні;
Де ти, юний де ти, юний
Геній вічний?

З того краю, де ог спеки
Гнуться лози,
Вій здалека, вій здалека
На морози!

? ? ?.

Хто в блакитному просторі
Засвітив чудові зорі,
Що горять у млі?

Хто закрити багатства в морі
В неприступності суворій
В глибинах землі?

Хто людей примусив в горі,
В вічній пітьмі непрозорій
Працюватъ для тлі?

Хто дав миру рух багворий?—
І кому потрібні твори
Всі ці взагалі?

С М І Х.

I.

В жарт веселий, повний глуму,
Я вкладу високу думу
 І вдмухну кривавий сміх,
Щоб обличча сміхом болю
Покривились, мов журбою,
 Щоб жахнулись душі всіх.

II.

Я натхненно возвеличу
Тую душу чоловічу,
 Що прилюдно впала в гріх,

Що конала в самотині,
Без просвітку, без святині,
Без розради, без утіх.

III.

З сміхом радісно-щасливим,
Іронічно-жартовливим
Я ввійду в величний храм;

Ніжні співи мелодійні
І молитви релігійні
Я оддам палким вітрам.

ДИТЯ ІОРДАНА.

(Коханій Жигівці).

В димках ранивого туману,
Як поблігла ночі мла,
На долині Іордану
Пишна квітка росцвіла.

До божественної вроги
Придивлялись навкруги
Іорданські сині води
І квітчасті береги.

Коли ж діти Палестини
В край далекий перейшли,—
На північній долині
Ніжну квітку однесли.

Знов між лілій білосніжних
Тая квітка росцвіла,
Та забути вітрів ніжних
На чужині не змогла.

— Ой нащо ж вони пестили
Квітку подихом весни
І зрадливо одпустили
В край холодний, навісний?

П О В І Я.

Мене на розпуску неволя турнула,
Як мати злочинна нежгане дитя;
Дивітєсь, як сміло, як злісно пернула
Вона моє щастя в розпутне життя.

Засни ж, моє серце! З-за чорної хмари
Зрадливого щастя так палко не клич!
Хіба випадково гріховнії чари
Його нагадають в розгульну ніч.

Хіба випадково кохання прогає
Натрапить в розгулі бруднім шинковім
На серце велике, на серце одважне,
Що б'єтсья незмінно чуттям огневим.

Воно затріпоче, коли розгадає
Продажню вакханку в терновім вінку,
Що так невимовно, так палко страждає
Душею і тілом в розгульнім шинку!

Те серце згадає Святу Магдалину,
Що сміло пішла за Пророком Святим,
І в тую ж минуту і в тую ж хвилину
Воно загоритьсь стражданням моїм.

О, Боже Великий, як нудно, як темно!
Зів'яли надії мої на весні...
Дивітесь, як гине в розгулі даремно—
Сестра і дружина, і мати в міні!

З КОЖНИМ РОКОМ.

З кожним роком,
Крок за кроком,
Йдемо ми далі
І, з любов'ю,
Пишемо кров'ю
На своїй святій скрижалі
Наші болі й наші жалі...
На скрижалі
Болі й жалі
В млі буденній
Сяють, світять далі й далі,
Наче літери огненні,
І за ними йдуть натхненні
Наші співники удалі.
Що там буде,—
Щирі люди

Можуть певне розгадати...
Крок за кроком,
Пильним оком,
Треба дійсність розглядати!...

* *
*

Складай в торбину всі пожитки,
Давай мій латаний кожух,
Піду, стара, на заробітки,
Поки голодний не опух.

Немає змоги тут терпіти,
Хоч ти візьми та й пропадай,—
Не так ще сам, як ти та діти...
Сідай та смерти виглядай.

Поки я мав ще трохи сили,
Як старець хліба не просив,
Тепер ту силу злидні зїли
Та сам по людях розносив.

Але в таку лиху годину
Хоч через силу, а роби:
Живий не ляжеш в домовину,
Не будеш ситий од журби.

Неначе смертѣ, лиха година
Все виглядає з-за плечей—
Хоч там, хоч тут! Не все єдино?
Піду, аби з перед очей.

З І М А.

Осбде вам, діти, вода й сухарі,
Нуте ж, мерщій до вечері!
Хай собі вітер гуде в димарі,
Віє і в вікна, і в двері.

Хай завирюха мете за вікном,
Снігом курінб обвіває,
Землю оголену білим сукном
Аж до весни укриває.

Все перетерпимо: голод, нудбгу...
Хай нас зіма обмітає,
Наша надія на долю другу
Щиро над нами вітає.

Ті, що в будинках розкішних живуть,
Нам не допоможуть в негоді;
Ну, та дарма! Ї сами пропливуть
Хвилі нудбги та неволі.

Ч А Й К А.

З жалем, з болем
По наг полем
Крик розноситься чайний,
Наче в давні
Дні беславні
Плач рабині
На чужині.
То неначе,
Мати плаче
За погубленими дітьми,
Що в неволі
Та в негоді
Зникли в горі, зникли в пітьмі.
Плавним льотом
Наг болотом
Чайка лине, чайка влітає
То з огчаю
Заригає,
То в риданні засміється.

НАД КОЛИСКОЮ.

Ну ж, моє серденько, спи несповитее,—
Вв'язнем з колиски не бугб!
Спи хоч не шовком укрите, а свитою,
Та за убогість не гудь.

Виростеш,—знатимеш, як твоя мамінка
Гірко на світі жила,
Як наг тобою, схилившись у замінку
Дрібнії слізки лила.

Палко молилася перед «Скорблящою»
За беззахистне дитя,
Щоб поновилося долею кращою
Гірке сирітське життя.

Виростеш,—знатимеш, як сиротиною
Ти між чужими зросло!...
Батенька твого лихою годиною
З світу в могилу звело.

Виростеш,—знатимеш ти, моя кришечко,
Батьків святий заповіт!...
Щоб там не стрілося, доля, чи лишечко,
З ним твоя доля, твій світ...

І ГРІХОВНА І СВЯТА.

Вся в колючках, вся в гирляндах,
І в тернах і в пишних квітах,
Вся в коштовних діамантах,
І в блискучих огнецвітах

В млі горить моя мета—
І гріховна і свята.

Вся одверта, вся закрита,
Особиста і загальна,
Темним флвором оповита—
І весела і печальна

В млі горить моя мета—
І гріховна і свята

Нерозгадна, невловима,
Як огонь заблудлий в полі,
Як обличча херувима
В світо-сяйнім ореолі

В млі горить моя мета—
І гріховна і свята.

Як далеко світло ясне
Манить, вабить притягає!—
Ближче, ближче... Світло гасне,
Віра в серці потухає.

В млі горить моя мета—
І гріховна і свята.

Вся в колючках, вся в гірляндах,
І в тернах і в пишних квітах,
Вся в коштовних діамантах
І в блискучих огнецвітах

В млі горить моя моя мета—
І гріховна і свята.

ПІСНЯ І ДУМКА.

Штуки рідної мотіви,
Пісні рідної слова!
На сучасні переспіви
Єсть для вас струна нова.

Єсть для вас серця огненні
І огненна дивна гра,
Єсть для вас співці натхненні,
Тільки... думка в їх стара.

ОСІННЯ МЕЛОДІЯ.

Над пожовклими покосами,
Над туманами
Я заллюся,
Розіллюся
Серцевими оглосами,—
Пережитками весняними;
Хай мертвіння
Без проміння
Одбувається,
Хай мелодія осіння
Розливається.....
Звуки хвилями тремтячими
Юність згадують
І, мов каплями гарячими,
В душу падають.

ПОЕЗІЯ ПРИРОДИ.

Зірка в темнім небосхилі,
Рожа повна на могилі,
В німбі десъ огні—
Зъявища прекрасні,
Але все ж сумні,
Сироти безщасні,—
Ви рідня міні.

Вітер дужий на просторі,
Хвилі вілвні в синім морі,
Сонце, ясні дні,
Зъявища величні,
Зъявища міцні,
В красоті довічні—
Теж рідня міні.

П І С Н Я.

Як буйному вітру, як льоту орла,
Нема моїй пісні упину,
Вона загремить, як небесна стріла,
На всю безталанну Вкраїну.

Вона загремить і, як блискавка та,
У вічі заплющені блисне.
— Греми ж і сяй, де густа темнота,
Могутна і радісна пісне!

А там, моя пісне, де сум навкруги,
Де люд затурбований гнеться,
Греми, що послабли уже вороги,
Що скоро неволя минеться!

РІДНИЙ КРАЙ.

Роскішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

Як часто я в своїх надіях
З тобою, краю мій, живу,
Бо вірю я—не тільки в мріях—
Ти будеш вілбним наяву!...

Твої сини на всі дороги
Старцями вбогими пішли;
Давно чумацькі круторогі
Вони попродали воли.

Давно степи свої широкі
Вони загармо оддали,
Гаї ж розкішні і високі
Другії власники звели.

Нащадки прагідів дебелих
В ярмі ігумб твої сини!..
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

А все ж надійним вілбним жаром
Твої сини вже роспеклисб;
О, краю! Може незабаром
Ти будеш вілбним, як колисб.

Роскішний степ... Убогі села...
Це ти, мій краю чарівний?
Мій рідний край такий веселий,
Мій рідний край такий сумний!

З І М О Ю.

Мов під білою наміткою,
Під мережаною сіткою
Спить діброва.

Не шумлять гілки привітнії
І звялила квіти літнії
Власть зімова.

Тільки де-де між замешами
Віє вітер очеретами
Тихо, тихо.

Мов морозами окутее,
Спить прожите і забутее
Щастя й лихо.

І лани широкі чистії
Вкрили килими пушистії
Снижні, білі...

Гей, квітки морозом зморені,
І надії лихом зборені,
Де ви, милі?..

Н І Ч.

Ходять хмари, ходять хвилі
На північнім небосхилі,
Чорні хмари непрозорі
Затулили ясні зорі;

Все заснуло в сірій млі,

Ніч царює на землі.

Чорні хмари—чорні мрії!

Сплять десь глибоко надії,

Сплять палкїї поривання,

Та не сплять мої страждання!

Чорна нічка, заглуши

Всі страждання на душі!

SENTENTIA.

Живи й роби, як трапиться,
Хай зникне мешушня!
Який—то біс наплачеться,
Як похорон що-дня.

Який-то біс награєтьсья,
Як гості день-у-день?
Вже й голос надриваєтьсья
Од плачу та пісень.

МАЙБУТНІСТЬ.

I.

Я скінчу свої страждання
І на шлях, слізбми напоєний,
Вийду сміло без вагання,
Дзвоном ліри заспокоєний,

Щоб не нило, не боліло
Серце, ще не загартоване,—
Я пушу його в горнило,
Гнівним палом роздратоване.

Я приб'ю свій білб пекучий
Величезним тяжким молотом,—

І в красі живій, горючій,
Бризну перлами і золотом.

II.

Оживлю глухі кутки,
Збризну росами квітки,
Щоб цвіли,
Блисну промінем ідей,
Кину слово до людей,
Щоб жили!
Слово кину
На Вкраїну,
На огроджену отчину,
Слово дивне,
Переливне,—
Снів на радісний мотив,
Щоб од вечора до ранку,
Без упину, без устанку
Він летів
І спокійний
Тиховійний
Сон будив.

НАТХНЕННЯ.

В ніч, як острах суєвірний
Серце холодом різне,
Або гострий сум безмірний
Смертним духом повійне,

Мир тоді—німа пустиня,
Безвідрадна тюрма,
Де марнується святиня,
Де сердець і душ нема.

В час такий бажанням диким
Вся душа моя тремтить,
Щоб всевладним, дужим криком
Смертну тишу розбудить...

Л Е Т А.

Переливними струмками
В вічне море забуття
Разом з ясними думками
Тихо котитьсѣ життя.

Там потонуть почування
І погасне світ ідей,
Що палкїї поривання
Викликає у людей.

Там немає дум прекрасних,
Ні фантазій, ні химер,
Ні надій, ні истин ясних,
Що хвилюють нас тепер.

Там немає ні героїв,
Ні пророків, ні царів,
Там ніхто їм не настроїв
Ні раїв, ні вівтарів.

День за днем і ніч за ніччю
Безупинно час іде,
Поки людність в таємничу
Вічну Лету попаде.

ЕПІГРАМА.

Вам не вилізти вік із-за ґрам,
Голосні українські поети,
Коли будете в дула гармат
Заряжати словесні ракети.

ПОРАДА.

Як життя твоє цвіте
І в гірляндах пишних в'єт'ся,
Хай в самотності не б'єт'ся
В грудях серце молоде.

А щоб квіти ті цвіли
Пишним цвітом в різні доби,
З тим життя своє діли,
Хто серденьку до вподоби.

Як марнієш ти в журбі,
Як тріпоче серце бідне,
Знай, десь б'єт'ся відповідне
Серце ріднее тобі.

Тільки серце те найди,
В мить журба твоя погасне,
І засяє з-за біги,
Наче сонце, щастя ясне!

С Н И.

Наче чорною запаскою,
Нічка землю обгорнула,
І фантазією, казкою
В ній природа потонула.
Мов з розвіяними хмарами
Фея ночі прилетіла,
І туманами-примарами,
Чарівними снами—чарами
Настрій тихий отруїла.
Сни над селами й над хатами
І над пивніми дворцями
Віють мріями крилатими—
Чарівними посланцями.

ОСІННЯ КВІТКА.

В саду похилилася квітка осіння
На ніжнім високім стеблі,
Ї сипле додолу доспіле насіння,
Ховаючи в мокрій землі.

За гімбами россою не капають слюзи,
Бо знає те квітка й сама,
Що їх не зморозять пекучі морози,
Що їх берегтиме зіма.

Вона їх обгорне товстою корою
І снігом засипле їх слід,
А инколи й сонце їм блисне порою
Промінням надії кріз ліг.

С П И !..

Спи, голубко, спи кохана,
Тихо ніч тебе пригорне;
Квітка сна—нікоціана
Тут повітря лле сномворне.

Не лякайся тим, що темно,
Бо на варті сам я стану
І вигіннями приємно
В сні повію на кохану,

Щоб найвища з мрій надземних
Там всю ніч тебе водила,
Де по волі сил таємних
Сяйво ллють панікадила;

Там, де в далечі безмірній
Грають іскорки огнисті,
Там, де небо в час вечірній
Ріжуть зорі променисті.

Щоб горіла і зоріла
Ти й сама в красі дівочій
І летіла, мов на крилах,
Феї щастя, феї ночі.

Там узнаєш ти в утомі
Поетичну вищу мрію.
Спи!.. Незнані й невідомі
Я чуття тобі навію

ДЗЕНЬКИ - БРЕНЬКИ.

(поетичний жарт)

Викликає ясний дух
Вірш легесенький, як пух,
Вірш як усміх неньки,
Вірш маленький, коротенький
Без задуми, без вагання,
Без кохання, без благання
І серденьку легко, легко,
Бо прогнали сум далеко
Дзеньки-бреньки.

Лються, вються,
І сміються
Дзеньки-бреньки,

Ріжнотонні,
Ріжнодзвонні,
Солоденькі,
Золоденькі

Життєві брехеньки.

ЧОРНІ КРИЛА.

Ніч розкрила чорні крила;
Скрізь панує мертвий спокій;
Мир шумливий мла покрила,
Сон навіявши глибокий.

Тихо гасне світ од лампи...
Більше світла, щоб сіяло!
Гей, товаришу, не нам би
Знати чорне покривало.

Встаньмо, встаньмо!... Сонні трупи
Потопила ніч, як море,—
Ми ж згуртуємо до купи
Їхні радощі і горе.

Парки-прялки, Парки-відьми
Пряли, ткали щастя сітки,
Та лукаво в чорній нітці
Позаплутували нитки.

Міцно сплять повиті люди
Тінню чорної намітки,
Ми ж вдихнем в юнацькі груди
Людські різні пережитки.

Їхнє щастя і скорботи
Ми розплутати зумієм
І щогеннії турботи
Ми розвієм, ми розвієм.

Тільки поломбям кривавим
Ранком блиснуть перші блики,
Ми на певний—шлях направим
Рух загальний, рух великий.

Більше світла! Чорні крила
Зворушили мертвий спокій...
Мир шумливий мла покрила,
Сон навіявши глибокий...

СВЯТО ПОЕТА.

Я гостей дорогих в свій чертог поведу,
В Храм пісенъ своїх ніжних;
Для гостей дорогих я віночки плету
Із квіток дивовижних.
Тих квіток я шукав весѣ в огні і в чаду
На степах свого краю;
Первоцвіт їх зацвів в Гефсіманськім саду
За для людського раю.
З їх вінок я ношу на відкритім чолі
Без нудьги, без одчаю...
О, приходьте ж скоріш, дорогії мої,—
Я і вас увінчаю!
Я на святі своїм піднесу вам крові
Переповнений келех,
Щоб заграли привітом усмішки криві
На обличчах веселих.
О, приходьте ж скоріш, дорогії мої,
На великеє свято!—
Буде досить всього: і тернів і крові
І... ригань так багато!

Листки „Огнецвіту“:

Бамбкові	58
Байда	62
В гаю	67
Вечірні звуки	30
Вінки.	27
Ворогові	24
Гей, на весла!	51
Гибель мрій	83
Глянб їй в очі!...	20
Дзеньки-бреньки.	124
Дитя Іордана.	89
Дві доби	74
До місяця	17
До поета.	35
Дума осіння.	36
Епіграма	118
З кожним роком.	93
З-за ґрат.	76
Заблудлий огонь	81
Звуки	13
Звуки небесні.	82
Згадка	73
Зіма	97
Зімою	109
І гріховна і свята	101
Івасеви мрії	47
Кладовище	42
Лема.	116
Лірники.	25
Льодолом.	54
Майбутністб.	113
Мертві квіти.	38
Мой матері.	11
Моя кобза.	75
Море	32
Мрія	41
На світанні.	19
Над колискою.	99
Намхнення	115
Наче з неба	85

Ніч	111
Огнецвіт.	35
Осінній дощ.	84
Осіння квітка.	121
Осіння мелодія	104
Остання мимб	55
Пагучі зорі.	31
Перед Образом Христа	78
? ? ?	86
Під снігом.	53
Пісня	106
Пісня і думка	103
Пісня лебедина	49
Повія.	91
Поезія природи	105
Поет.	72
Порада	119
Праця поета	77
Пролог.	5
Рідний край.	107
Свічка	70
Свято поета	127
Sententia	112
Серцем обраній	15
Sic transit.	14
Складай в торбину	95
Слізний жарт	66
Смереки.	56
Сміх	87
Сміх ночі	60
Смукток ночі	45
Сни.	120
Спи!...	122
Тонкостеблі василечки	22
Троянда.	28
Тюремний спомин	44
Чайка.	98
Чари ночі	39
Чоловіче!...	80
Чорни крила	125
Ялина	21

Чорна Рада українська незалежна радикальна часопись (рік видання 2), виходить у Відні (в Австрії) 1-го і 15 кожного місяця „Чорна Рада“ веде одверту боротьбу за з'єднання всіх ширих українців по обидва боки кордону для праці над національно-культурним і економічним розвитком нашого народу. Адреса: „*Czorna Rada*“ Wien XVIII Gentzgasse 21. Ціна за рік: в Росії 2 карб., в Австрії 4 кор.,

Українське біжильництво (3 рік видання) виходить 12 разів на рік книжками до 1 $\frac{1}{2}$ аркуша з малюнками. Ціна 1 карб. Адрес: Київ, „Українське біжильництво“. Редактор-видавець. Є. Архипенко.

СВІТОВА ЗІРНИЦЯ Селянський тижневик. Ціна на рік 3 карб., на пів року 1 карб. 50 коп., окреме число 7 коп. Редактор-видавець *І. Волошиновський*. Почт. ст. Ярошенка Подол. губ., в с Пеньковку.

СВОБОДА українська часопись в Америці виходить щотижня, ціна 4 карб. Адреса: „*Svoboda*“ 184 Hudson St. New York N. Y. N. A. Можна виписувати через „Українську Книгарню“ (Київ, Безаківська 8).

КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМЕР українська тижнева, ілюстрована часопись в Канаді. Ціна 2 дол. (4 карб.) Адреса: The Canadian farmer. P. O. Box. 3081, Winnipeg, Man, Canada-Америка.

ХУТОРЯНИНЪ Еженедельный иллюстрированный журналъ, посвященный интересамъ сельского хозяйства, торговли и промышленности Годъ изданія 15-й, 52 №№ въ годъ (свыше 2000 стр.), сѣмена и сборникъ сельско-хоз. статей—календарь „Хуторянинъ“ на 1910 г. Подписная цѣна а годъ 2 р., на полгода 1 р. Адресъ: Полтава, Редакція журнала „Хуторянинъ“.

КАМЕНЯРІ Журнал двоухтижневий українського учительства на Буковині. Ціна на рік 3 карб. Адреса: Станівці Горішні н. Чер. Буковина. Австрія (Адміністрація в Мамаївцях нових).

Українське видавництво „РАНОК“

(під керуном Олекси Коваленка)

1. Драгоманов М.: „Старі хартії вільности“ 40 коп.
2. „ „ „Рай і поступ“ 40 „
3. „ „ „Заздрі боги“ 10 „
4. „ „ „Швейцарська спілка . 10 „
5. „ „ „Про волю віри“ 10 „
6. „ „ „Євангелська віра в ста-
рій Англії“ 5 „
7. „ „ „Царство Боже внутри
вас“, Л. Толстого. 10 „
8. Стеценко Н.: „Ще не вмерла Україна!“, сл.
П. Чубинського (для хору) . . . 15 „
9. „ „ „Прометей“, слова Олекси Коваленка
(ноти для хору) 45 „
10. „Цілість держави і автономія“, Піменової,
перекл. Олекса Коваленко 3 „
11. Лозинський М.: „Польський і руський рево-
люційний рух і „Україна“ 35 „
12. „Ревизор“, комедія в 5 д. Гоголя, перекл.
Олекса Коваленко (друге видання) 25 „
13. „Гетьман“, опов. Златовратського, перекл.
Олекса Коваленко 10 „
14. Кононенко М.: „Струна“, поезії 20 „
15. „Любов до ближнього“, жарт Л. Андреева,
перекл. Олекса Коваленко 10 „
16. Чупринка Гр. „Огнецвіт“. Пролог О. Коваленка 75 „

Видання І. САМОНЕНКА.

17. „Розвага“, Український Декляматор. Том І.
Уложив Олекса Коваленко. Арти-
стичний збірник поезій, оповідань,
жартів, сатір, гуморесок, з 62 портр. 1 р. 25 к.
18. „Розвага“, Українськ. Декляматор. Том ІІ.
Уложив Олекса Коваленко 1 руб.
19. „Терновий Вінок“. Літерат.-Артист. Альма-
нах, під редакцією О. Коваленка . 1 р. 25 к.
20. „Горбоконик“, Казка Олекси Коваленка. 20 коп.
21. „Українська Муза“. Поетичка антологія
(хрестоматія). Під редакцією Олекси
Коваленка. 134 поети, 1280 ст. . . . 2 руб.

Продаються: „Українська книгарня“, КИЇВ, Безанівська 8;
Ідзиковського, Хрещатик 29. Книгарня „Л. Н. Вістника“,
Володимирська 28. У ЛЬВОВІ: „Книгарня Т-ва ім. Шевченка“.

Р/ 5499

Зррв 8/1000 (1986)

Огнечер

11.01